

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutrajje izdaja opoldne, večerne izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi priloge ter s „Kažipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gid. 6-60
pol leta . . . . . 6 . 60 3-30
četrť leta . . . . . 3 . 40 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.
Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri popoldne.

Naročnino sprejema upravnništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabrčček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašitve in posilnitve se računajo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

•Vse za omiko, svobodo in napredok!• Dr. K. Lavrič.

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. popoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravnništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravnistvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soča“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gid. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolaki ulici v Jellersitz v Nanski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Casazza in Pipan v ulici Ponte della Fabbra

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

•Gor. Tiskarna• A. Gabrčček (odgov. lv. Meljavec) tiska in zal.

Körber in Jugoslovani.

V poročilu o sejah zbornice poslancev v zadnji številki smo povedali, da je odgovoril ministerski predsednik Körber na interpelacijo dalmatinskega poslanca Biankinija, zatrjeval, da ni res, da bi obstajala v pogodbi med Avstro-Ogersko in Italijo tajna klavzula, ki bi določevala, da mora vlada v naših primorskih pokrajinah protežirati laški živelj na škodo slovenskega. Trdil je, da bi bila taka obveza za našo državo poniževalna in sramotna, ter da vlada nikoli ne dopusti, da bi se umešavala v naše notranje reči kaka druga država, še toliko manj pa, da bi sklepala kake tajne pogodbe. To je en del odgovora, drugi del pa se suče okoli vladne politike na Primorskem. Ministerski predsednik je zavračal očitjanje, da je vladna politika v naših deželah naperjena proti Slovanom ter je trdil, da se vedejo vladni organi nasproti narodnim bojem med nami vedno strogo nepristransko itd.

Ko smo čitali ta govor ministerskega predsednika, smo čutili zopet enkrat prav pošteno, da živimo v — Avstriji. Naša vlada ima že od nekdaj to navado, da se spusti na polje zanikanja, kadar se jej kaj sličnega očita, kar jo živeje zadeva. In tako je tudi hitela zanikati obstoj tajne klavzule z Italijo in ni zamudila z nova zatrditi, kako nepristransko postopa po naših primorskih deželah. Ne bomo brskali še nadalje okoli, ali res obstoji kaka taka klavzula med našo državo in Italijo, po kateri bi bila Avstrija obvezana protežirati Lahe nasproti nam, ali čutimo pa, da jih protežira in vemo, kako nestrpno se čuva v merodajnih krogih v Italiji, da se ne skrivi las nikakemu Lahu v Avstriji ter da se počutijo „regnicoli“ med nami kot mili gostje, kateri uživajo protekcijo pred domačini. Ako se v Avstriji zgodi le malce kaj takega, kar ni všeč Lahom, hitro se vzdigne velikanski ropot po listih v kraljestvu, zapoje se velika pesem o „Italii irredenti“, in naša vlada je v takih slučajih čudovito hitro pri rokah, da na merodajnih mestih miri in tolaži ali se vsaj opravičuje — prav kakor da bi obstajala taka klavzula, po kateri je Avstrija

obvezana protežirati med nami laški živelj ter zatirati Slovane!

To je pa tudi tim verjetneše, če upoštevamo okolnost, kako odločilno v neprilog avstrijskih Slovanov se upliva na Avstrijo iz Berolina. Kar tam gori rečejo, to velja, in kakor se noče naša vlada zameriti Berlinu ter radi tega trpi vsenemsko irredento; prav tako se noče zameriti na Montecitorioju, zato trpi laško irredento, in zategadelj preganja in zatira Slovane na severu in na jugu. Znana pribita resnica je, da imamo zaveznike, ki Avstrijo terorizirajo, izsesavajo ter iščejo v njej koristi le zase, in naša vlada se je tekoma časa tako privadila hlapčevanja tem zvestim zaveznikom, da se ne zaveda več, da hlapčuje, marveč se ob takih prilikah, kadar se jej očita kaj nevsčnega, dvigne kak njen tačasni zastopnik ter ves indigniran zavrača očitjanja, pa če slonijo še na taki istini.

Tega smo v Avstriji navajeni, in zato se nismo prav nič čudili Körberjevemu odgovoru na Biankinijevo interpelacijo. Vse je mogoče v Avstriji, zakaj bi ne bila mogoča tudi taka tajna klavzula!

Drugi del odgovora pa se tiče postopanja slavne primorske vlade nasproti narodnim bojem. Körber je rekel, da se vedejo vladni organi nasproti narodnim bojem na Primorskem vedno strogo nepristransko ter da vladna politika ni naperjena proti Slovanom. Tudi temu delu odgovora se nismo čudili, ker ako bi bil drugače govoril, bi pač ne bil Körber ministerski predsednik v Avstriji! Dan na dan čutimo občutnejše šibo, s katero bje po nas slavna primorska vlada, dan na dan čutimo prebitko, kako smo zastavljeni povsodi, na celi črti, kako se moramo hudo boriti za vsak kosček pravice, dan na dan se nam kaže v najjasnejši luči pristranost primorske vlade, in tudi na Dunaju to dobro vedo, saj Primorje ne leži onstran Avstralije — ali tu prihaja sam ministerski predsednik ter indignirano zavrača očitjanje, da je politika vlade v primorskih pokrajinah naperjena proti Slovanom ter da postopa vlada pristransko v narodnostnih bojih med nami!

Ne bomo tu navajali starih obče znanih dejstev, kako sistematično pritiska pri-

morska vlada Slovane od zid, kako gre na roko Lahom, kako pristransko postopa z nami na celi črti, marveč spomniti hočemo gospoda ministerskega predsednika le na nekaj. Meseca julija dne 18. v letu 1899. je bil sedanji tržaški namestnik grof Goëss v Kojškem v Brdih. V pogovoru z županom mu je ta slednji omenil, da Slovenci zahtevamo le enako pravno, Lah pa zahtevajo primat. In g. namestnik je blagovolil na to odvrniti: Tega ne bo nikoli! namreč enakopravnosti. Torej najvišji zastopnik vlade je nam kar na kratko povedal, da ne bomo nikdar enakopravni z Lah. Tega ne bo nikoli! In kljub temu čujemo sedaj z Dunaja glas o lepem zadržanju vlade v deželi neverjetnostij. Difficile satyram non scribere! — Od 1. 1899. pa do današnjega dne se pa razmere pri nas niso prav nič popoboljšale, da, obratno, se prav izdatno so se poslabšale. Temu se tudi ni čuditi, saj imamo v Trstu še vedno na čelu vlade moža, ki je rekel v naših Brdih velepomembne besede: Tega ne bo nikoli!

Ne, vemo, ali morda pa je stal ministerski predsednik pri tem odgovoru pod vtisom tistih neumnostij, katere je uganjal dr. Šustersič z vojno predlogo, da je tako lahko odgovarjal, češ, vlada na jugu je se mnogo predobra s takimi ljudmi à la Šustersič s kompanijo, ki stoji za njim ter zastopa večji del Jugoslovanov, — toda povemo mu, kar se tiče nas, da je med nami primorskimi Slovani še vedno toliko prave energije doma, da ne odnehamo v boju proti vladni politiki, ki je naperjena proti nam, ter proti pristranosti vlade, temveč izbojevati hočemo ta boj ter podreti na tla take smeje trditve, kakor jih čujemo z Dunaja, in uničiti tisti sistem, ki je nam na Lvar in v nečast Avstriji, pa če se oprjemo v boju z nami tudi vseh dovoljenih in nedovoljenih sredstev. Streti hočemo vsako krivico, vsako nasilje, in prisiliti hočemo tudi vlado, da bo govorila — resnico!

Dopisi.

Iz Št. Petra. — V sedmi in v zadnji št. „Primorskega lista“ si je postavil klerikalni dopisnik iz naše vasi nalogo, našega c. kr. postarja očrtni in sum vzbuditi pri njegovih predstojnikih, češ, da ne opraviža vestno svojo službo. Naš postar je napreden mož, kateri si ne da ukazovati od nobenega, tem manj od klerikalnih gospodov tukaj. Tudi je kot posestnik občinski starešina in je proti klerikalnim gospodom kot tak večkrat jako oster, ker se z njimi ne more v vseh rečeh strinjati; zato si je eden teh gospodov postavil nalogo, tega moža vpogniti. Ker se to ne da doseči z lepa, zato se je zatekel k pošti.

Izbral si je jako žalostno pot: „denunciranje“. Zmerom bolj se kaže resnica, kar piše „Soča“, da si klerikalci zbirajo najpoglednejše načine boja, da bi nasprotnika uničili. Tako je tudi dopisnik v „Primorskem listu“ obesil na zvon, da postar v Št. Petru hodi iz urada, da se ga mora po 2 do 3 krat iskati v uradu, pa vse to je tako lepo zapisano, da mora verjeti vsaki, da postar hodi iz urada po svojih gospodarskih opravilih, ali morda celo, da se po krčmah potika. Tega ni zapisal, ker je sam prav natančno prepričan, da ni res. Dopisniku je zardost, da sum vzbudi pri predstojnikih, da postar ne opraviža vestno svoje službe.

Lahko rečem, da s pošto v Št. Petru ni imel nobeden izmed občinarjev Št. Peterskih toliko opravila, kakor jaz, pred leti v trgovini s sadjem in zelenjadjjo in sedaj pa z razpošiljanjem cvetlic, zato so mi razmere na tukajšnji pošti gotovo tudi najbolj znane.

V dolžnost si štejem s svojo malenkostjo, to grdo obrekovanje in sumničenje zavriniti in se postaviti v bran za našega g. c. kr. postarja.

Naš postar tukaj je natančen in vesten mož v svojem uradu. Vselej je hitro pripravljen strankam postreči. Ne pusti se čakati ali prositi. Rad postreže strankam tudi izven uradnih ur brez vsakršne cenzurne. Tudi jaz sem ga že večkrat videl, da je šel iz urada na dom, pa tudi da je hitro nazaj šel, celo tekel. Prav tako je to tudi vaj

— 58 —

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Prva je opazoval le malokdo, toda izkušenci, ki so ju gledali, so zapazili takoj, kako velika prevaga se nahaja na Glavačevi strani. Nemeč je mahal okorno s sekiro, a njegovo kretanje s ščitom je bilo še počasnejše. Izpod ščita so se videle njegove dolge, toda tanke in nespretne noge, dokaj nespretnejše nego so bile Čehove, ki je imel na sebi tesne hlače. Glavač ga je napadal vrhu tega tako strešno, da se je začel van Krist že pri prvem navalu umikati. Ljudje so razvideli takoj, da je jeden od teh nasprotnikov planil na drugega nalik burji, da ga proganja in bje po njem nalik gromu, a drugi, čuteč, da že kroži smrt nad njim, se brani zgolj radi tega, da še kolikor mogoče za dlje časa odtegne ta usodni trenutek. In tako je tudi bilo v resnici. Oni bahač, ki se je spustil v dvoboj samo tedaj, ko je bilo to neizogibno potrebno, je spoznal, da so ga spravile njegove drzne in nepremišljene besede v boj s strašnim človekom, pred katerim bi moral bežati kakor pred neizogibno pogubo. Spoznavši sedaj, da bi sleherni nasprotnikov udarec mogel pobiti vola na tla, je postal povsem malosrčen. Popolnoma je pozabil na to, da ne zadošča le loviti udarce s ščitom, marveč da jih mora tudi zadajati. Videl je nad seboj bliskati sekiro

ter si mislil o vsakem udarcu, da je že poslednji. Nastavljaše ščit, je nehoté zapiral oči z občutki skrbi in strahu, ali jih bo mogel zopet še odpreti. Le poredkoma je udaril tudi sam s sekiro, brez nadeje, da doseže tudi nasprotnika, radi tega pa je dvigal svoj ščit čimdalje višje nad glavo, da bi se še, še — ubranil.

Končno se ga je polastila utrujenost, a Čehovi udarci so bili čimdalje hujši. In uprav tako, kakor se cepijo pod kmetovo sekiro od polena treske, so odpadali tudi pod Glavačevimi udarci veliki kosovi Nemčevega ščita. Gornji del ščita je bil že počen in razbit in naramnica z desne roke mu je padla z okrvavljeno kožo vred na tla. Van Kristu se jamejo ježiti lasje na glavi in smrtni strah se ga polasti. Še enkrat, dvakrat udari z vso močjo v Čehov ščit, ko pa vidi, da pred tem nasprotnikom zanj ni več rešitve in da bi ga mogel rešiti le kak nadnatorni slučaj, se vrže nakrat z vso svojo težo in s svojim orožjem Glavaču pod nogo.

Oba padeta na tla in janieta se valjati po snegu. Toda Čeh se kmalu dvigne, se še bori za trenutek z nasprotnikom, ki se je obupno branil, končno pa pritise s kolenom njegov železni oklep ter izvleče izza pasa svoj kratek trioglast meč „mizerikordija“.

Prizanesi mi! — zašepeta potihoma van Krist ter pogleda Čehu v oči.

Toda ta ne odgovori ničesar, marveč se razkorači nad njim, da mu lože doseže do vratu in prerzavši mu jermen od čelade, zabode nesrečnega dvakrat v grlo, obrnivši ostrino navzdol k prsim.

Oči se van Kristu takoj ugreznojo v jamice — roke in noge jamejo grebsti po snegu, kakor bi ga

hotele očistiti pepela, toda čez nekaj časa se zravnja in obleži nepremično. Samo ustnice se mu pokrijejo s krvavo peno.

Čeh vstane, otare svojo „mizerikordijo“ ob Nemčevo obleko, potem pa vzdigne sekiro, se podpre ob njo ter jame gledati težavno in resnobno borbo svojega gospodarja z bratom Rotgierom.

Vitezi na zapadu so bili že zdavnaj privajeni ugodnemu in mehkužnemu življenju, med tem ko so malopoljski in velikopoljski vitezi, zlasti oni v Mazoviji, še živeli priprosto in strogo, radi česar so se čudili tudi domačini in tuji moči in vstrajnosti njihovih teles v prenašanju vsemožnih trudov. Tako se je pokazalo tudi sedaj, da je Zbišek bil močnejši nego Križar, uprav tako, kakor je bil tudi njegov strežaj močnejši nego van Krist, toda pokazalo se je takisto, da je radi svoje mladosti dokaj zaostajal za Nemcem v bojni spretnosti.

Za Zbiška je bilo celo koristno, da si je oni izbral borbo s sekiro, ker se s tem orožjem niso mogli zadajati premišljeni in umetni udarci. V dvoboju s kratkim ali dolgim mečem, v katerem je treba znati način, kako se zadajajo sečne ali druge rane, kakor tudi način, kako te udarce odbijati, bi bil imel Nemeč prevago. Takisto kakor Zbišek so se gledalci po gibanju in po vladanju ščita kmalu prepričali, da imajo pred seboj groznega in gibčnega človeka, ki se ne poskuša prvokrat v taki borbi. Rotgier je dvignil pri vsakem Zbiškovem udarcu svoj ščit, pa ga tudi mahoma spustil, ko je padel udarec nanj, vsled česar je izgubil vsak, tudi najkrepkejši udarec svojo moč, ter ni

dopisnik „Pr. lista“. Zapisal pa ni, da poštar gre večkrat s telegrami v rokah ali z ekspresnimi pismi, katera nese na dom, da se hitro vroče strankam, ker ve, da je velike važnosti, ako se pravočasno telegrami oddajo v trgovini.

Take in enake prilike hoče porabiti hudobni dopisnik, da bi vestnega poštarja kot nemarneža pripravil ob dobro ime.

Zraven tega, da je vesten v svoji službi, je tudi dobrohoten mož v uradu. Čeprav ima veliko opravila in skrbij s svojim posestvom, je zmerom pripravljen tudi izven uradnih ur strankam postreči, če je le doma, kar lahko vsaki čas sprijujem. Kolikokrat pridejo stranke iz Vrtojbe, Bukovice, celo iz Renč, ki prinašajo pošne pošiljatve. Iz dobrohotnosti jim spiše spremnice, naslove in kar je potrebno brez najmanjše nevolje in tudi brez najmanjšega plačila. O domačinih se ne govorim, ker so se vže tako privadili g. poštarju, da pridejo k njemu, kakor h kakšnemu znanцу, kateri ne more dobreote odreci.

Trgovcem, ki imajo s pošto opraviti, je vsem naklonjen, da jih prav rad podpira, kar je le mogoče tudi izven uradnih ur.

Skoraj na vseh poštah, ko mine čas (ura) dostavljanja, se ne sprejme nobena pošiljatev več za isto pošto.

Tu pri nas je pa g. poštar tako naklonjen vsem strankam, da sprejme kaksenkrat pošiljatev, kjer vidi, da bi bila lahko velika škoda, ako bi se ne oddalo blago, se v najzadnjih minutah, in s podvojeno hitrostjo napravi vse, da stranki ugoditi.

Jaz sam se mu imam že veliko zahvaliti, in ako se vpraša vse stranke, ki imajo opravilo s kakšno kuptijo na pošti, se gotovo ravno tako izrazijo kakor jaz. Na mojo zahvalo za storjeno dobroto mi je rekel večkrat: „Jaz sem prepričan, da uradnik naj gre kolikor mogoče strankam na roko“. In po tem geslu tudi deluje na pošti. Takšnega moža, ker ni slepi klerikalec, hoče hudobni dopisnik pripraviti ob dobro ime. Dopisnik naj ne misli, da se ljudstvu edino s tem delajo dobreote, ako se denar posojuje iz posojilnice, ampak tudi s tem se mu dela dobroto, ako se ga v njegovem delovanju, v trgovini podpira, katera prinese med ljudstvo gotov denar, ne pa posojenega.

Tudi ne pomisli, ali pa mu ni nič mar takšnemu dopisniku, da s tako pisavo lahko občinstvu posredno veliko škoduje, namreč s tem, da g. poštar na tak dopis odgovori le s tem, da ne bode storil nič več kakor to, kar je dolžan storiti. Gotovo, da to dopisnika nič ne briga, samo da bi namen dosegel.

V zadnjem „Prim. listu“ se pa kar zgraža, da takega odgovora bi ne bili nikdar pričakovali, in se s podpisom P. B. Podpisani si je svest, da je resnico pisal, cesar se vi ne upate, ker vam je prečna vest. Še več kot škodoželjnega dopisuna vas lahko imenuje, ker drugega namena niste imeli,

kakor da bi ga očrnil pri predstojnikih, in ako bi le mogoče bilo, mu tudi pošto iz rok iztrgati. To delo mogoče vi imenujete clovekoljubno in ne škodoželjno.

Opirate se na istega voznika pošte, povejte, kar naravnost: postilijon iz Mirna. To je isti zlati Pipan, ki vsakokrat godrnja, ke-dar poštar napravi stranki kako uslugo.

Smešno je tudi v zadnjem dopisu, kjer piše: „Vprašali smo naše kmetijsko društvo, kaj je resnice na tem“. Gospoda dopisnika, denita roko na prsi in vprašajta se, ali nista tukaj lazi zapisala. Koga sta vprašala? Sej sta vidva duša in vodstvo našega kmet. društva. Ne zavijajta resnice!

Na vprašanja, katero ste stavili slav. c. kr. poštnemu ravnateljstvu, se vam lahko odgovori, sicer bode že znalo slav. c. k. poštno ravnateljstvo brez druge pomoči varovali svoje podložne proti takim sumničenjem in napadom.

Boji se kra. društvo izročiti pisma in telegrame našemu poštarju, čeprav dobro ve, kako strog je v poštnih zadevah! Pa kaj se hoče: vodstvo tega društva se boji zapuati pisma poštarju, ker misli, da je tak, kakoršno je to vodstvo, ki je celo pr. c. kr. ministerstvu moledevalo in s poslanci nadlegovalo, samo da je vdobilo vintotč z namenom: krčmarje uničiti, ker so politični nasprotniki. Zato misli, da bode tudi poštar tako delal. Gospodje klerikalci, ako imate z gospodom Petrom Brumatom kot zasebnikom in posestnikom kaj opraviti, imejte z njim kot takim opraviti; ali kot poštarja bi bilo želeti v korist domačinom kakor mnogim sosednjih vasi, da ga pustite pri miru!

Da ne bode zmerom treba ugibati, kedo da je dopisnik, ki se toliko na resnico naslanja, kar piše, naj se podpiše s polnim imenom, da ga spoznajo vsi isti, ki imajo mnogo s pošto opraviti, ker jim je tako naklonjen.

Ako samo resnico pišete, na dan z imenom, ne skrivati se za hrbet urednikov; to lahko vsaki osel stori.

Jožef Mervic,
posestnik-krčmar in trgovec s cveticami.

Domače in razne novice.

Sodnim adjunktom je imenovan g. Niko Dominko, avskultant pri okr. sodniji v Vodnjanu v Istri.

Učiteljska vest. — Za učiteljico v Sovodnjah je nastavljena g.čna Ljudmila Strosarjeva.

Kanonikom v tržaskem kapitulju je imenovan veleč. g. Fran Kosec, župnik na Katinari.

„Goriškemu Sokolu“ je daroval gosp. Iv. Hausner, trgovec in posestnik v Gorici, 6 kron, ker se ni mogel udeležiti velike maskarade. Hvala mu!

„Učit. društvo za goriški okraj“ vabi k občenemu zboru, ki bo dne 5. marca

t. l. ob 9 $\frac{1}{2}$ uri zjutraj na slov. oddelku deželne kmetijske šole v Gorici. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega letnega zborovanja. 2. Nas sedanji položaj ozirom na sprejetje novega zakona. 3. „Primorski List“ in mi. 4. Razgovor o volitvi učit. zastopnika v c. kr. okraj. šol. svet. 5. Raznoterosti.

Tovarsice! Tovarisi! K polnoštevilni udeležbi nas vabi zanimiv dnevni red, stanovska samozavest, resen naš položaj in odbor.

Opozarjamo, da boče na predvečer pevski koncert slavne ruske pevkinje Nadine Slavijanske.

Dr. Rojce pred porotniki. V „Soci“ smo po zaslugi okrcali staroznanega kvasača dr. Rojca, ker je vzročil mešano porotno klop in edino le laško govoril. — Ta narodni skandal je „Gorica“ skušala pokriti s tem, da je z nesramno predrznostjo resnico zavila in lagala, kakor da je dr. Tuma kriv. — Čujmo resnico!

Porotni obravnavi sta bili doslej dve. Že prvot je dr. Rojce prvi začel odklanjati Slovence, in sicer take, o katerih je sumil, da so naprednega misljenja. Ko je odklonil že dva, je prišel dr. Tuma na vrsto in — odklanjal je priznane klerikalce, in sicer slovenske in laske. Tako se je zgodilo, da je bila porotna klop po večini laska.

Pri drugi obravnavi pa je dr. Rojce odklanjal same Slovence, docim je odklanjal dr. Tuma samo Italijane, in tako je bilo izrebanih 6 Slovencev in 6 Lahov. Da, dr. Tuma ni odklonil niti tistega zloglasnega klerikalca Vincenca Kožuha iz Oseka, ki je zadnja leta pogosto med porotniki, kar je jako čuden „slučaj“.

No, vkljub temu dejstvu je zdaj se dr. Tuma kriv, ako je bila mešana porotna klop! — Ali so kavci nesramni obrekovalci!

Toda bilo je vendar 6 Slovencev in 6 Lahov, a dr. Rojce je klobasal svojo filipiko edino italijanski, docim je govoril dr. Tuma edino le slovenski!

Dr. Rojce je pozabil, da je Slovenec, pozabil na svojo čast, na svojo dolžnost, govoril edino le laski 6 laskim porotnikom, katerim se je laskal tako, da je bilo naravnost ostudno. — Laske porotnike je naslovljal z neizmerno laskavimi predikati, laski poslanci so mu bili vsi onorevoli signori colleghi, dr. Pajer mu je bil malone posvečena glava, dr. Tuma pa je bil vedno le — „il Tuma“, malo da ni rekel „mangialitaliano“. — Ni besed, s katerim bi se moglo količkaj vredno ožigosati škandalozen nastop tega cloveka. O nekaterih lopovščinah bomo še govorili!

Koncert „Nadine Slavijanske“. — Danes 4. marca t. l. bode v „Hotelu Central“ koncert „Nadine Slavijanske“. Družba obstoji iz 35 oseb, katere nastopajo pri koncertu v dragocenih bojarskih nošah. Začetek ob 8. uri zvečer. Vstopnice se dobivajo pri gosp. Wokulatu v Rastelu št. 4; prodajale se bodo pa tudi pri blagajni pred koncertom. Sedeži od 1—4 vr. 4 K, od 5—10 vr. 3 K, od 11—15 vr. 2 K. Stojišče 1 K. Vspored

koncerta je ta-le: 1. „Od Urala do donavske obale“, potnica, zl. Günzburg; 2. „Skrivam svoj prstan“, starodavna pesem; 3. Maloruska plesna pesem; 4. „Nočni strazarji“, možki zbor, zl. Arhangelsky; 5. „Wanika ljubi Tanika“, zl. Dargomigsky; 6. „Bolgarska flora“, zl. Ulassolow; 7. „Dubimrska“, pesem ob Volgi. — Nabožne pesmi: 1. „Oče naš“, zl. Rimsky-Korsakov; 2. „Pesem Kerubinov“, zl. Lwow; 3. Psalm 58, koncert zl. Bortniansky. — Sviranje Balajalskega orkestra: 1. „Narodna pesem z varijacijami“, zl. N. Slavijanska; 2. „Presledek iz opere Carmen“, zl. Bizet; 3. „Valček“ (petje s spremljevanjem orkestra), zl. N. Slavijanska; 4. „Kamarinskaya“, narodni ples. —

Katoliška „brata“ Janez in Ciril ali shod na Libušnjem. — Št. 17. farovskega listica, ki čuje na ime „Gorica“, je prinesla strmečemu svetu prevažno poročilo o shodu v Libušnjem, ki se je vršil tam na pustno nedeljo, torej dva dni pred godoni vseh norcev. Nastopila sta na tem shodu dva junaka, prav podobna oni dobi. Prvi teh dveh junakov je Janez Lapanja, po neumnosti nekaterih volilcev deževni poslanec, drugi je pa sloviti kobariski kaplan Ciril Metod Vuga, katoliški gromovnik in bojevnik za naše dobro ljudstvo par excellence. Janez je tudi predsednik, namreč „slovenskega katoliškega političnega in gospodarskega društva za kobariski okraj.“ Poredneži, ki deževnega poslance Janeza bolje poznajo nego mi, trdijo, da je ta naslov tako dolg, da se Janezu trikrat zaleti jezik, predno ga prečita. Ta predsednik je vstal in začel je govoriti. Mi sicer vemo, da Janez ni govornik, da le za veliko silo kaj sklobasa skupaj, ker pa nima ne nog ne glave, ali na pustno nedeljo pa je, kakor čitamo v „Gorici“, zbranim zborovalcem v prav poljudni besedi razložil sestavo deželnega zbora ter opisal stranke, ki zastopajo v njem svoje posebne koristi. Sestavo dež. zbora jim je opisal, kako sestavo? Ali jim je opisal stolice, predale, pulte in mize, kje sedi, kako se drži, kako so „sestavljene“ njegovi kolegi, zlasti njegov inspirator na desni? — Potem pa je razložil posebno delovanje slov. kat. nar. stranke, ki stoji pod umnim vodstvom prezasluznega dr. Antona Gregorčiča. Živio! Na to razložjenje smo pa res radovedni, in hvaležni bi bili „Gorici“, ako bi podrobneje opisala isto. Tako moremo pa jemati na znanje samo to, da stoji Janez s tovarisi pod umnim vodstvom prezasluznega dr. Ant. Gregorčiča. Živio! Kdve, za koliko stopinj je bil bolj rudeč don Antonio in za koliko se mu je ogrelo srce, ko je čital, da je njegovo vodstvo umno in da je prezasluzen, docim v svojih jasnih trenutkih vidi, da je njegovo vodstvo skrajno neumno in da ni prav nič zaslužen! Kot pošten klerikalni govornik je šel močje Janez se korak naprej rekoč, da delovanja kat. nar. stranke ne otezkujoco (tako piše „Gorica“,

(Dalje v prilogi.)

mogel niti presekat niti razklati njegovega gladkega površja. Časih se je umikal, a časih napadal, delaje to povsem mirno, toda ob enem tako urno, da so mogli gledalci komaj zasledovati njegovo kretanje. Knez se je jel bati za Zbiška in lica vseh možakov so oble-dela, ker se jim je zdelo, da se Nemeč nalašč tako igra s svojim nasprotnikom. Časih ni niti nastavil ščita, marveč v onem hipu, ko je Zbišek udaril, se je urno obrnil v stran in tako je Zbiškova sekira presekala prazen zrak. To je bilo tudi najstrašnejše, ker bi Zbišek pri tem lahko zgubil ravnotežje in padel; v tem slučaju bi bil tudi njegov pogin neizogiben. Ko je to videl Čeh, stoji pri truplu ubitega van Krista, se je jel tudi on bati za Zbiška in rekel je sam sebi:

„Bog vé, ako pade moj gospodar, da udarim Nemeč s sekiro tako po hrbtu, da se sesede tudi on.“ Vendar Zbišek ni padel, ker je imel v nogah strašno moč, pa jih je tudi stavil široko, da je navzlic udarcem mogel ohraniti ravnotežje.

Rotgier je to kmalu spoznal, in gledalci so se motili, mislé si, da on podcenjuje svojega nasprotnika. On se je nasprotno prepričal takoj pri prvih udarcih, ko mu je roka navzlic izurjenosti in pričakovanju udarcev pod ščitom odrevenela, ako ga z nekakim izurjenim pregibom ne spravi na tla, da utegne biti borba dolga in nevarna. Računal je na to, da utegne Zbišek, ko udari na prazno, pasti na tla v sneg; ker pa se mu ta načrt ni posrečil, je bil vsled tega zelo vznemirjen. Izpod jeklene čelade je videl stisnene ustnice in razširjene nosnice svojega nasprotnika, a časih leskeče se njegove oči, ter se je tolažil s tem, da ga mora njegova strast ugonobiti, ker se spozabi in v svoji zaslepljenosti bo mislil bolj na zadavanje ran, nego na obrambo. Pa tudi v tem se je motil. Zbišek ni le znal, izogniti se udarcem s kretanjem,

marveč pri tem ni pozabil tudi na ščit, in dvignivši sekiro, se ni odkrival bolj nego je bilo neobhodno potrebno. Njegova opreznost se je očividno podvojila, in ko je spoznal moč in gibčnost svojega nasprotnika, je bil še bolj oprezen, njegovi udarci so bili premišljeni ter se je videlo, da je povsem hladnokrvna tudi v svoji veliki strasti.

Rotgier, ki se je že boril v mnogih bitkah in v mnogih dvobojih, je razvidel takoj, da se nahajajo ljudje, ki so nalik pticam roparicam vstvarjeni za boj in obdarjeni za to od prirode, da pogodijo vse to, kar druga dosežejo s skrbno vajo še le čez več let, ter spoznal, da ima sedaj opraviti z jednim takim clovekom. Takoj pri prvih udarcih je spoznal, da tiči v tem mladeniču nekaj roparskega, kateri vidi v nasprotniku le svoj plen ter ne misli na ničesar drugega nego na to, kako bi ga zgrabil s svojimi kremplji. Dasi se je zavedal svoje velike moči, je opazil vendar, da se ne more kosati z Zbiškom, in ako se utruđi poprej, nego bo mogel zadati Zbišku smrtni udarec, da utegne borba s tem mladeničem postati zanj usodepolna. Pomislivši na to, je sklenil, da se hoče boriti kolikor mogoče z najmanjšim trudom; potegnil je k sebi ščit, na kar ni več toliko napadal, niti se umikal, marveč onejil svoje gibanje in zbral svojo duševno in fizično moč za jeden udarec ter pričakoval ugodnega trenutka.

Kruta borba se je podaljšala čez navadno mero. Na galeriji je vladala smrtna tišina. Samo časih so se čuli jasni, pa zopet zamolčki udarci sekir ob ščite. Ni knezu niti drugim dvornikom niso bile nepoznane take borbe, vsekakor pa je stiskal strah njihova srca kakor s kleščami. Vsi so vedeli, da se ta dva ne bojujeta radi tega, da pokažeta svojo moč, hrabrost in bojno znanje, marveč da se vrši tu obupna borba na

življenje in smrt. Na jedni strani grozna krivica, lju-bezen in brezmejna žalost, na drugi pa: čast križarskega reda in globoka mržnja sta se tu borili na božjo sodbo.

Zimsko blede jutro se je zjasnilo, siva megla se razprašila in solnčni žarek je osvetlil višnjevkast oklep Križarjev, kakor tudi Zbiškov srebrni milanski oklep. V kapelici je zazvonil zvon k molitvi in na odmev zvona zleté zopet vrane z grajskih streh, maháje s perutnicami in z glasnim krokotanjem, kakor bi se veselile krvavega trupla, ki je ležalo nepremično na snegu. Rotgier je med borbo vsaki hip pogledal mrliča ter se začutil nakrat povsem osamljenega. Vse oči, ki so bile uprte vanj, so bile oči njegovih sovražnikov. Vse molitve, vse želje in vse zaobljube žensk so bile na Zbiškovi strani. Navzlic temu, da je bil Križar popolnoma uverjen, da ga Zbiškov strežaj ne naskoči od zadej, da ga izdajski ne napade, ga je vendar njegova navzočnost in bližina napolnjevala z nekim nepoznanim nemirom, uprav kakor se neoboroženi ljudje vznemirjajo pred volkom, medvedom, ali bivolom, od katerih jih ne loči kaka ograja. A tega nemira se ni mogel otresti največ radi tega, ker je Čeh, hoté zasledovati boj, prestopal z jednega prostora na drugi ter se tako pojavljal borilcem sedaj pred licem, pa zopet za hrbtom ali na strani, pobešáje pri tem glavo in mereč ga z jeznim pogledom, dvignivši časih nehoté svoj krvavi nož.

Končno jame Rotgier pešati. Hipoma zadá zaporedoma dva kratka toda strašna udarca, hoté pogoditi Zbiškovo desno ramo, toda oni ga odbije s svojim ščitom tako krepko, da se je premaknila sekira v Rotgierjevi roki, da se je moral urno umakniti, da ni padel. Od tega trenutka se je umikal neprestano. Končno mu je zmanjkalo ne le moči, marveč tudi

ali Janez take besede gotovo ni izustil, je „previsoka“ zanj! toliko laška stranka kakor ne ki gotovi slovenski poslanec. In glejte! Po teh Janezovih besedah so se čuli klici: Proč z njim! To je tisti, ki ni hotel Bovčanom dati mlekarja! Tuma! — „Neki gotovi poslanec“ — tako govori taka duševna reva kakor je Lapanjev Janez. No, mi tudi poznamo nekega „gotovega“, ki je pa velik kozel!... Potem je pa zašel poslanec Janez na gospodarsko polje. Pohvalil se je, da sta z Gregorčičem priborila Libušnjcem neko podporo, (katero bi bili seveda vseeno dobili), razlagal je zavarovalnico za govejo živino, govoril o mlekarskih zadrugah, o dež. hipotetični banki, torej o rečeh, katere razume malo ali pa nič; zlasti o dež. hip. banki menda nima niti pojma, ker drugače bi bil presodil, da s tistim drobižem, kar ga je na Libušnjem, se bo „šafti“ ukvarjala. Ko je klobasal še nekaj drugih rečij, je sledilo „burno“ pritrjevanje in zahvalili so se mu za pouk in trud. Bravo, Janez! Tako lepo se čita to v „Gorici“, da svetujemo poslancu Janezu, naj si jo dene v zrcalo. — Za deževnim poslancem je nastopil znani naš prijatelj kaplan Ciril-Metod. Ta pa je govoril o društvenih prizadevanjih, o skupnem in zvestem podpiranju, o skupnih koristih, o razdornem delovanju liberalne stranke, o edinosti in poštivosti kat. narodnih poslancev, o čuječnosti, odločnosti in vztrajnosti, o strupenem lažiliberalnem časopisju, o katoliških listih, katoliški stvari, o propasti lažiliberalnega zmaja, potem je pa zaključil. No, kdor čita le te izraze, že more presoditi, da je „moral biti g. Ciril-Metod skrivnostno-sladkoginjen, zlasti se, ker je videl na Libušnjem celo lažiliberalnega zmaja. Kakšna pošast! Na koncu vseh neumnostij pa so sprejeli se zaupnico deževnemu poslancu Janezu Lapanji in svojemu rojaku dr. Gregorčiču; baje mu jo pripelje voznič jutri na tržni dan v Gorico. Druge nesreče na shodu ni bilo, in Janez in Ciril-Metod sta se imela prav dobro ter sta baje nazaj grede prekrasno zapela tisto lepo predpustno: Prišla je prišla pustna nedelja...

Umrli je v Kranju tamkajšnji šolski nadzornik in ravnatelj g. Andrej Žumer, ki je bil tudi literarno delaven ter urednik „Učit. Tov.“

Umrli je v Gorici v starosti 92 let gospa Teodora pl. Rinaldini, mati bivšega primorskega namestnika Rinaldinija.

Papežev jubilej v Gorici. — V nedeljo je bila v Veliki cerkvi slovesna služba božja, popoldne so imeli v nekem laskem katoliškem društvu predavanje, zvečer je bila pa bakljada in razsvetljava na čast papežu. Razsvetljava je bilo še dovolj, ali bakljada je bila bolj klaverna, zlasti ako se je upoštevalo, kdo so tisti, ki so se udeleževali obhoda. Da je izvabila razsvetljava in streljanje na gradu ter metanje umetnih ognjev v zrak na cesto mnogo radovednega občinstva, menda ni potreba se posebej omenjati.

hladnokrvnosti in strpljivosti. Iz prsij gledalcev, videčih to umikanje, se izvije klic zmage, in to ga še bolj razjari in vznemiri. Udarci sekir so postali čimdalje bolj gosti. Obema borilcema jame znoj zalivati čelo in skozi stisnene zobe jima je prodiralo iz prs hripavo dihanje. Gledalci niso več sedeli mirno na svojih sedežih, marveč so se vsaki hip čuli možki in ženski klici: »Udri ga, udri!... Sodba božja! Kazen božja! Bog ti pomagaj!« Knez je nekolikokrat zaploskal z rokami, da bi jih utišal, toda zamán. Gibanje na galeriji je neprestano naraščalo, tu pa tam so se jeli jokati otroci, končno pa zakliče ne daleč od kneginje nekak ženski glas:

»Za Danuško, Zbišek, za Danuško!«

Zbišek je dobro vedel, da se bori za Danuško. Bil je gotov, da je pomagal tudi ta Križar k njenemu ugrabljenju, in bojevaje se z njim, se je le maščeval za to njej doprinešeno krivico. In kot mlad ter bojevit človek je mislil sedaj edino na boj. Ta klic ga nakrat spomni one velike izgube in bolesti. Ljubezen, žalost in osveta mu čimdalje bolj razpalijo žile. Srce mu hoče razpočiti od bolečine in polasti se ga bojna zno-relost. Njegovih strašnih in besnih udarcev Križar ni mogel več pristriči, niti jih odbijati. Nakrat pa udari Zbišek s svojim ščitom ob Križarjev ščit s tako nad-človeško močjo, da je Nemčeva roka povsem odrevela in se mu pobesila navzdol. Križar se umakne naglo prestrašen nazaj, toda v tem hipu se zablika pred njegovimi očmi ostrá sekira ter ga zadene nalik streli v desno ramo.

Do useš gledalcev dospel presunljiv klic: »Jezus!« na kar odstopi Rotgier še za korak nazaj in se zgrudi v znak na tla.

Na galeriji nastane takoj nov in še večji šum sličen šumu čebel v čebelnjaku, ko jih ogreje toplo

Godbo za ta obhod so morali najeti iz Trsta, in sicer salezijansko, ker goriska mestna godba ni bila na razpolgo. Ker se je pričakovalo, da bi se v zadnji napovedani seji obč. sveta kaj predlagalo glede papeža in godbe, ni prišla večina mestnih očetov k seji, marveč so sli rajši v kavarno. Mestne hiše so bile temne ter brez vsakega okraska; oba zastop. se torej ni nič deležil proslave papeža. Liberalni Lahi smatrajo ta obhod kot politično demonstracijo laske klerikalne stranke!

Po česti pri obhodu so se čuli tudi bolj poredki klici: »Evviva il Papa! Nekdo nam pripoveduje, da se je drla s klicem Evviva il Papa četita realcev, na čelu jim nadebudni sinko Suholazcev. Pa ne da bi bili kako komandirani v tako svrhu?!

Marsikdo pa je na ta večer premišljeval, da nam je katoliška cerkev v narodnem oziru sovražna prav tako kakor prosluli vladni sistem v Trstu, čegar verna in poslušna dekla je bila doslej vedno. Kaj se godi v Trstu, kako izganjajo tam slovenščino, kako podijo hrvatski jezik iz cerkva v Istri, kako sistematično iztrebljajo staroslovenski bogoslužni jezik! Kako hudo so se morali boriti Slovenci v Gorici za borno popoldansko pridigo v slovenskem jeziku! Kaj se godi sedaj v Ricmanjih! Ricmanje so, ki otemnujejo proslavo papeževga jubileja ter nam kažejo, kako se imamo ravnati proti temu, kar nam prihaja iz Rima naravnost ali po njega vernih služabnikih! Farovski listi pravijo, da je rekel papež, da smo Slovenci prihranjeni v posebne namene; no, pri nas jih že vidimo, kajti ti so, da naj nas pomaga sveta katoliška cerkev polastiti, kar tudi dela v soglasju s sistemom vlade. Hvala lepa za take namene! Pa naj se potem človek z verno in pošteno slovensko dušo ob takih občutkih veseli jubileja vrhnega poglavarja naše cerkve!!!

Na realki v Idriji je imenovan stalnim ravnateljem dosedanji začasni ravnatelj g. Karol Pirc.

Polomljeno kmetijsko društvo v Št. Petru bi spravili radi zopet na noge nekateri pobožni tamkajšnji katoličani. S tem društvom smo se bavili svoje čase obsirneje, ter pokazovali, kako imenitno so gospodarili katoliški možje v njem toliko časa, da je prišlo na nič. Kmetijsko društvo si je bilo postavilo nalogo, izvažati sadje in druge pridelke, ali kakor povsodi, kjer se žegnana roka vtika v kuptijo, pride krah, tako je bilo tudi tukaj; le z največjo težavo so zadušili odpor, ki se je pojavil proti temu društvu in njega žeganim voditeljem. No, končno se je vrglo društvo na — ostarijo. Če že drugo ne gre, ako ne znamo tržiti s pridelki, pa moramo imeti vsaj ostarijo na katoliški podlagi; tako so si mislili. Težavno je šlo, ali vsled ugodne rešitve rekurza na ministerstvo je dobilo to društvo dovoljenje, da sme v svojih prostorih točiti na drobno vino. Da je bil rekurz ugodno rešen, zato sta se pe-

hala po Dunaju dr. Gregorčič in dr. Šusteršič. Drugega dela nima don Antonio! In sedaj delajo reklamo za svojo katoliško čstarjo in pa za prodajo vina na debelo. Pa na kak falotski način! V „Slovenec“ od sobote smo citali iz Št. Petra dopis, v katerem vabi, naj se ljudje poslužujejo pri nakupovanju vina v kmetijskem društvu v Št. Petru. Dopisnikovo črno dušo boli okolnost, da kupujejo ljudje pri „liberalcih“, pri goriskih naprednjakih, katere seveda po svoji krščanski navadi sumnič, da imajo za nič blago. Čujte, kakšen vzgled navaja tonzuriranec iz Št. Petra! Pravi, da je neki vinski trgovec tam od Kamnika tri leta za poredoma a kupil veliko vina pri nekem znanem naprednjaku blizu Gorice. Sode pa so mu napolnili s petijotom, ker ga je gospodar zvalil stran od natakjanja ter ga tisti čas pogoščal in napajal, ko so mu polnili sode s petijotom. — To je pač velika obdolžitev! Ali da je Liguorijanec iz Št. Petra pobalinsko lagal, se da hitro otipati. Povej nam, ti brumna duša iz Št. Petra, kje na svetu se dobi vinotrčca, ki bo kupil trikrat zaporedoma vino pri gospodarju, kateri ga je prevaral tako grdo, kakor je navedeno gori?! Kje na svetu se dobi tak norec? Sicer pa: z imenom na dan!

Na tako podel način delajo reklamo zase ter tako falotsko skušajo bojkotirati napredne gospodarje. No, teh tako bojkotiranje ne bo bolélo, ker imajo pošteno blago, za kmetijsko društvo v Št. Petru pa je strašno slabo znamenje, da se poslužuje takih sredstev za svojo reklamo. Znamenje je to, da drvi društvo proti svojemu popčnemu propadu, radi tega pa svarimo izvengoriske kupce pred takimi društvi a la šempetersko ter priporočamo, naj ostanejo le pri stari. gospodarjih, ako hočejo biti pošteno postreženi. Je pač stara istina, da kjer se utika politikujoč pop v kuptijo, tam je doma le sleparija in lumparija.

Dogodki v Ricmanjih. — Vsekako je pomembno, da na pustni torek ni nič zvonilo, ne opoldne in ne zvečer. Ricmanjci uglibljejo o vzrokih temu, ali jih ne morejo ugotoviti. V sredo zjutraj ob 8. uri je bila latinska masa. Na tej masi je bilo vsega skupaj 5 oseb: g. kaplan sam, novi mežnar (ki je prišel ravno ta dan iz Kopra), ministrant in dve kuharici iz kapelanije. Pred solo pa je stal en orožnik. Ko je prešel to — trumo vernikov, je odšel mirnim potom proti Borštu. Proti odlokoma c. kr. okrajnega glavarstva v Kopru, priobčenima tudi v našem listu, so dotični Ricmanjci vložili rekurze na namestništvo. Vseh stališča c. kr. okrajnega glavarstva, oziroma trditve te oblasti, da ljudje ne poznajo razlike med obema verama, je ta, da sedaj Ricmanjci prijavljajo samo izstop iz katoliške cerkve. Vsled tega bo gosp. Schaffenhauer rešen naloge izpravevanja iz katekizma ter zadene ta naloga le prihodnjega svečenika tiste vere, v katero prestopijo. In tako bo res najbolje: svečeniku

gotovo ne bo delala ta naloga tolikih težav, kakor gosp. okrajnemu glavarju. Pripomniti treba še, da zadnje čase ne prihajajo nikaki dekreti od okrajnega glavarstva v Kopru. — V nedeljo prvo nedeljo v postu, ni bilo pri masi latinskega kaplana Krančiča niti enega samega človeka. Pri popoldanski službi božji je bilo istotako. Kaplan si je prizadeval dlje časa, da bi spravil ljudi k sebi ter v cerkev, ali vsi poskusi so ostali brezuspešni in bržčas opusti vsako približevanje ljudstvu.

Novo konsumno društvo s sedežem v Podgori. — V nedeljo dne 1. t. m. ob 10. uri dop. se je vršil v dvorani g. Štef. Breganta v Podgori shod, kateri je sklical g. Andr. Reja. Namen shoda je bil proučenje pravil za ustanovitev konsumnega društva med delavci papirne tovarne v Podgori.

Iz Tolmina. — „16. februarja je bila nadomestna volitev enega člana v c. kr. okrajni šolski svet na mesto g. V. Ravnikarja, ki je že davno odsel v Ljubljano. Doslo je 99 županov in podžupanov vkljub slabemu vremenu. — Izvoljen je bil napredni kandidat g. Andr. Vrtovec. — Župan Cimala iz Cerkna, za katerega je deloval tudi vladni stroj, je ostal vkljub vsem naporom v manjšini.“

Nesreča? — Ciril Rijavec v Šempasu je stal v nedeljo v vratih domače hiše ter se razgovarjal z nekim človekom. Ali med tem mu je priletel v glavo kamen s tako močjo, da se je takoj zgrudil na tla. Vrgel mu je kamen neki mladenič, ki je bil baje nanj jezen. Rijavca so prepeljali v Gorico v bolnišnico; nahaja se v nevarnosti.

Farovski kozlič na Cerkljanskem, ki so hoteli s „popravkom“ prati novakega nuncu, mektežejo le naprej, in zmeketali so v predale „Prim. lista“ neko novo kozlarijo, ki pa je čudovito dolga in tako neumna, kakor listi kozlič, v katerih imenu jo je neki visji kozlič iz predpustne dobe spustil na papir. Z ljudmi te vrste se ne bomo pričkali, novaškemu nuncu pa povemo, da vsaka reč pride prav, če ne prej, pa za sedem let, in da zanj še vedno nekaj hranimo, kar utegne priti poprej na vrsto nego po 7 letih. Javkanje potem ne bo nič pomagalo! Naj ostane torej s svojimi kozlič lepo v domačem hlevu ter naj ne hodi na plan, ako hoče dobro sam sebi!

Predpust v „Primorskem Listu“. — Dopisi s Cerkljanskega, „iz“ Št. Viske gore, iz Zapoške pri Cerknem in Police na Cerkljanskem v zadnjem „Prim. L.“ pričajo, da pri njem se ni minul predpust, marveč da ga je podaljšal v resnobni postni čas. Dopisi so tako neumni, neokretni in „kumštni“, da ne moreš drugega storiti, ako si jih prečital, nego nasmehniti se ter reči: Bog daj norcem pamet! In tako neprebavno gradivo prinaša list, ki hoče biti poučljiv. Ubogi citatelji!

Nov načrt za vodovod za Gorico. — Stavbinski urad je predložil goriskemu magistratu nov načrt za vodovod za Gorico,

»Bog najvišji je razsodil med vama in vodil tvojo roko, torej bōdi radi tega hvaljeno njegovo ime!«

Na to se obrne k vitezu de Lorchu in tovarišem ter dodá:

»Tebe, tuji vitez, kakor tudi vas navzoče pozivam za pričo, o čemur tudi sam pričam, da se je ta dvojoj vršil po pravu in običaju tako, kakor se vrše povsod božje sodbe, po vitežki in božanstveni naredbi.«

Vsi navzoči domači vitezi pritrdijo tem besedam, ko jih pa pretolmačijo de Lorchu, vstane ta ter proglasi, da hoče ne le pričati, kako se je vršilo vse po vitežki in božji odredbi, marveč celo vsakega, ki bi v Marburgu, ali na katerem drugem dvoru dvomil o tem, pozove na dvojoj, bodisi peš ali na konju, naj si bi to bil ne le navaden vitez, marveč tudi kak orjak ali čarovnik, ki s svojo močjo nakrkljuje tudi samega Merliana.

Ko je Zbišek objel kneginjine noge, se skloni Ana Danuta k njemu in mu reče:

»Čemu se ne veseliš? Raduj se in zahvali Boga, kajti če te je Bog rešil iz te nevarnosti, ne zapusti te tudi nadalje, in te pripelje k sreči.«

Ali Zbišek jej odvrne:

»Kako naj se radujem, milostljiva gospa? Bog mi je sicer dal zmago, da sem se maščeval nad tem Križarjem, toda Danuške ni, kakor je ni bilo poprej... niti za jeden korak se nisem približal k njej.«

»Najbesnejši sovražniki Danveld, Gotfried in Rotgier ne živé več,« odvrne kneginja, »o Siefriedu pa pravijo, da je navzlic svoji okrutnosti pravičnejši nego so bili oni. Zahvali torej usmiljenje božje tudi za to. Gospod de Lorche je rekel, ako Križar pade, da odpelje njegovo truplo v Marburg ter poprosi samega velikega mojstra za Danuško. In oni se ne bodo drznili upirati se velikemu mojstru.« (Dalje pride.)

solnce. Vitezi jamejo tolpomá teči z galerije, služabniki pa jamejo skakati čez sneženi nasip, da si ogledajo mrliča. Povsod naokrog se začujejo glasovi:

»Glejte sodbo božjo!... Jurand ima vrlega dediča!... Hvala in slava! To je borilec s sekiro!« Drugi pa so klicali: »Glejte in čudite se! Niti Jurand bi ga ne posekál bolje!« In cela skupina radovednih ljudi se zbere okrog Rotgiera, ki je ležal na tleh, z licem, bledim kakor sneg, usta široko odprta in roko pri rami odsekano tako, da se je le nekoliko še držala.

Začujejo se glasovi: »Glejte, še malo časa poprej je bil živ in je ponosno stopal po zemlji, sedaj pa niti prsta ne more več ganiti.« Tako govore, so se čudili njegovi veliki rasti, ker je zavzemal dokaj prostora na borišču ter bil po smrti videti še večji v svoji pavovi kitici, ki se je čudno lesketala na snegu. Drugi so se zopet čudili njegovemu oklepu, ugibaje, da njegova cena ni dosti manjša od kake vasi. Med tem se Čeh Hlava in druga dva Zbiškova služabnika približajo k nesrečnemu pokojniku, da mu poberó orožje in oklep, gledalci pa obkoljijo Zbiška ter ga glasno hvalijo, ker so si po pravici domišljevali, da njegova slava pade na vso mazoveško in poljsko vitežtvo. Na to mu odzamejo ščit in sekiro, a Mrakota iz Mocarava mu sname celo čeládo ter mu pokrije mokre lase s kučmo iz rdečega sukna. Zbišek je stal kakor zaslepljen; težko je dihal, ogenj mu je še švigal iz utraslih očíj, med tem ko mu je bilo lice bledo od utrujenosti in ganutja in noge so mu nekoliko drgetale. Končno ga primejo pod pazduho in ga odpeljejo pred kneza in kneginjo, ki sta ga že čakala v zakurjeni sobi pri ognjišču. Zbišek poklekne pred nju, in ko ga je duhovnik Višonjek blagoslovil ter izmolil večni pokoj za duše preminulih, je objel knez mladega viteza ter rekel:

in sicer iz izvirkov čepovanskih. Troškov je proračunjenih na 600.000 K.

Dr. Šustersič na delu za naše dobro ljudstvo. — Zadržati smo povedali, kako je postopal dr. Šustersič s svojim lepim klubom nasproti vojni predlogi. Dr. Šustersič se je na slična izvajanja tudi po drugih listih oglašil ter v posebni izjavi v „Slovenca“ povedal, da je vse skupaj, kar se piše o njem v omenjeni zadevi, laž. Poznamo to taktiko klerikalcev. Kadar se jim kaj očita, vselej pravijo, da je očitje laž. Še nikdar niso rekli v takih slučajih resnici resnica, ampak dosledno le laž. Zato nam gotovo tudi g. dr. Š. ne zameri, ako rečemo, da mu ne verjamemo. Navajamo pa tu nekaj, kar piše reski „Novi list“. Ta pravi: „Od glasovanja v plenumu sta minola le dva trije dnevi, pak je povsem nerazumljivo, kako se je oni isti klub, ki je bil naložil svojima odposlancema, da sta v odseku glasovala proti vojni predlogi, v plenumu vzdržal od glasovanja. To pomenja, da so groznje Körberjeve imele vspeh.“

Doznajemo, da so se slovenski klerikalci, boječi se, da ne bi Körber v njihovi hiši pomagal liberalcem, hoteli njemu prikupiti z glasovanjem vojni predlogi v prilog, ali da so naleteli na odločen odpor pri večini Hrvatov. Po dolgih praskah so odločili, da se vzdrže glasovanja. Doznajemo še, da je radi tega bilo veliko nezadovoljstva, in da so nekateri člani le zato ostali še v klubu, da ne bi v teh resnih časih ustvarili novih vprašanj in da ne bodo delali zmešnjave.“ — Ali je to resnica? Ako je, potem bi želeli, da dobi to nezadovoljstvo povoljnega duška, ker zmešnjave, katere dela dr. Šustersič, so že tako velike, da je zadnji čas, da se jim stori konec! Ali kje je potrebna energija, da se nekateri člani Šustersičevega kluba otresejo teorizma „sv. Duha“? Njihovo hlapčevanje takemu človeku, kakor je dr. Šustersič, zares občudujemo!

Podporno društvo za slov. visokosolce v Pragi. — Odbor tega podpornega društva nas prosi za priobčenje podpornikov k prvemu letnemu sporočilu. Ker ne moremo priobčiti vseh, navajamo le podpornike iz naše dežele. Ti so: V Gorici nabrana ter 28./III. in 7./V. poslana darila v znesku 85 K, katera so darovali: Dr. Dragotin Treo, odvetnik, 10 K, dr. Rudolf Gruntar, odv. koncipijent, 2 K, dr. France Žigon, prof. bogoslovja, 5 K, Ivan Kokošar, župnik, 1 K, Fran Plohl, šolski svetnik, 3 K, Ferd. Seidl, real. profesor, 10 K, dr. Fran Kos, prof. na učiteljsku, 4 K, Adolf Komac, vadniški učitelj, 2 K, Fran Vodopivec, ces. sveinik, 5 K, France Gaberšček, c. kr. davkar v p., 2 K, Konjedic & Zajec, trgovca, 5 K, Pečenko Anton, trgovec, 5 K, Kopač Jernej, svečar, 2 K, Saunig & Dekleva, trgovca, 5 K, Gabršček Andrej, tiskarnar, 10 K, Blažon France, žel. uradnik, 2 K, Drufovka Ivan, trgovec, 2 K, „Krojaska zadruga“, 5 K, Presel Ivan, trgovec, 5 K, Kenda Jos., cand. iur., poslal 50 K, katere so darovali: gosp. M. Kenda,

nadučitelj v Volčah, 30 K, dr. Votočka Fr., zdravnik v Kobaridu, 10 K, Mat. Fabijani, sodnik v Kobaridu, 20 K.

„Trčanski Lloyd“ v Trstu. — V Trstu začne izhajati pod tem imenom tednik, ki se bo bavil izključno le z narodno ekonomijo. Prinašal bo članke in vesti o trgovini, obrti, trgovski mornarici, brodogradnji, zavarovanju, novčarstvu, prometu, borzi, ribarstvu ter ako mogoče o splošni vojnornarski stroki. Za Avstro-Ogersko iznaša celoletna naročnina K 12, poluletna K 7. — Predplačila in druge denarne pošiljave je naslovljati na g. Fr. Kučiniča v Trstu, Via del Teatro 1., Tergesteum, Scala II. I. nadstr. Čim dobimo list v roke, sprgovorimo več.

Pomilostenih je kazencev tudi v Gradistu 5 ter 4 kazenke v Begunjah.

C. kr. kmetijsko društvo v Gorici. — Bakreni vitrijol, kar ga je do sedaj kupil nakupovalni odbor, je ves razprodan. Imenovani odbor meni, da sedaj ni nakazano nakupiti drugega radi velikih sprememb v cenah. Sklenilo se je pa vendar, še nadalje podpisovati, ampak brez zaveze za ceno.

Nakupovalni odbor.

Cen. kmetijstvu potrebnega blaga. Bakreni vitrijol brez zaveze. — Superfosfat 13/14 % stopljiv v vodi, po 5-90 K. Superfosfat 15/16 % stopljiv v vodi, po 6-90 K. Čilski solitar 15/16 %, dušeca po 24— K. Žveplo dvakrat rafinirano po 14— K. Žveplo znamka „ventilato“ po 18-50 K. Živinska sol v vrečah po 50 kg. po 3-90 K. Živinska sol v vrečah po 100 kg. po 7-60 K. Formalina v steklenicah po 1 liter po 3— K. Tobakov izleček v skatljah po 1-3 kg. po 2-40 K. Tobakov izleček v skatljah po 5— kg. 7— K. Odbor kmet. društva.

Izpred sodnje. — Svoj čas smo poročali o težki telesni poškodbi v Dobljarju, ko je bil ranjen Andr. Golja. Ivan Jug je bil obdolžen te težke telesne poškodbe ter je stal radi tega pred sodniki. Trdil je, da je bil popolnoma pijan ter da ne ve nič, kaj se je zgodilo. Priče so izpovedale zanj neugodno. Sodni dvor mu je prisodil 8 mesecev trde ječe s postom vsaki mesec.

Štefan Papič je bil obdolžen razžaljenja Velicanstva, ali pred sodnijo je bil obtožbe oproščen.

Droblj. — Fr. Škarobota je udaril konj ob Soči pri Bački na levo stran tako, da je težko poškodovan, vsled česar je moral v tukajšnje bolnišnico. — Aretirali so nekega 39 letnega Arvina Satorija iz Lizbone, ki je prišel celo v Gorico iskat dela. Ker je bil brez sredstev, je hračil, in vsled tega prišel mestnim redarjem v roke. — Čevljar neki A. N. je šel zadnji dan pusta natrkan po Raštelu. Pri trgovini M. se je zamotal v izobesene rute, pograbil eno ter si jo del okoli vratu. Popoludne so ga radi tega aretirali. — V St. Petru ob Soči se pojavljajo pogosti slučajji znorelosti. Komaj je prišel en tak revež iz goriške norišnice malo ozdravljen, je prišla bolezen drugega, pa tudi župnika Don Clerija so poslali v Gorico na opazovalnico. — Peter Bertoz, ki služi pri mornarici v Pulju, jo je bil popihal iz vojaške službe. Prišel je v Trst in od tam v Čerwinjan k starišem, kjer pa so ga prijeli orožniki.

Trgovsko-obrtna reg. zadruga s neomejenim jamstvom v Gorici naznanja p. t. občinstvu, da bode vsled načelstvenega in nadzorsivenega sklepa z dne 27. februarja t. l. zavod od 15. t. m. naprej le od osme ure zjutraj do poldne ure popoldan za stranke odprt. Opozarja se toraj vse one, ki imajo opravilo v zadrugi, da je le med zgoraj omenjenimi dnevnimi urami mogoče pri zadrugi kaj opraviti.

Opozarjamo c. citatelje na naznanilo med oglasi g. Weisa, fotografa v Gorici, St. Peterska cesta št. 48.

Dobra kava! kateri gospodinjini ni do tega, da prinese dobro kavo na mizo? Žal, da se pogostoma najboljša vrsta kave izpridi z malovrednimi primesmi, potem pa dolže kavo, da ni za nič. Kathreinerjeva Kneippova sladna kava je priporočna kot izredno okusna in obenem cena primes zrnat kavi, pa tudi kot najboljšo njeno nadomestilo. Na posebni Kathreinerjev izdelni način dobi Kathreinerjeva Kneippova sladna kava priljubljeni vonj znate kave, tako da je pijača milejša in tečnejša, pa tudi zdravju koristnejša. Kdor hoče biti deležen prednosti pristne Kathreinerjeve kave, pazi v svoj prid pri nakupovanju na izvirne zavoje z imenom „Kathreiner“ in varstveno znamko „Župnik Kneipp“. Kar se odtehtuje odprto in prodaja za Kneippovo kavo, je po navadi oprazen ječmen ali pivarski slad, n koli pa Kathreinerjeva kava.

Pozor! — Udano podpisana naznanjava sl. občinstvu, da otvoriva novo trgovino munufakturnega blaga mesto 1. marca, kakor svoječasno naznanjeno prihodnji ponedeljek in sicer radi nepričakovanih zadržkov, ki so nastali z notranjim urejevanjem in nakupovanjem blaga. Trgovina se bode nahajala na voglu Corso Verdijeve in Šolske ulice (v prostorih bivše okrožne sodnije.)

Svojim rojakom v mestu in na deželi se za blagohotna naročila priporočava udana

Hedžet & Koritnik.

Svetovno znano je, da dajo Mauthnerjeva napojena semena pese za pičlo največji pridelek. Ravno tako izvrstna kakor tudi nedosežna so Mauthnerjeva zelenadna in cvetlična semena.

Razgled po svetu.

Državni zbor. — Benatti je interpeliral včeraj gledé trojezičnih napisov na kolodvorih železnice Trst-Poreč. Ministerski predsednik je odgovoril na interpelacijo Vukovičovo radi razmer v Macedoniji, rekoč, da je obveščen redno o dogodkih, upravne reforme imajo namen resno zboljšati razmere v nekaterih krajih evropske Turčije.

Električna železnica brez železnih prog. — Inženir Schiemann v Draždanih je izumil električno železnico brez proge. Vozovi so ednaki našim električnim vozovom, tudi gonilna moč je nadzemna, a vozovi imajo široka kolesa, ter se lahko izogibajo na desno in levo, kakor navadni vozovi. Poskusi so se prav dobro obnesli v Švici, in sedaj so jih začeli vpeljevati na Nemske in Francoskem. Tudi v naših planinskih deželah bi se take voznje dobro obnesle.

Zdravstvene razmere v Bosni in Hercegovini. — Izšlo je obsirno poročilo o zdravstvenih razmerah v Bosni in Hercegovini, iz katerega je razvidno, da se je pod avstrijsko upravo storilo premnogo v tem oziru. Deželna vlada je takoj ustanovila krajevne zdravstvene komisije in deželni zdravstveni svet. Zatele so se graditi bolnišnice ter se klicali v deželo moderni zdravniki. Tudi sole so mnogo pripomogle k preobratu. Dočim je bilo leta 1878 v obeh deželah le 5 zdravnikov, bilo jih je 1881 že 28, 1891 49, 1901 pa že 116. Bolnišnica je bila pred okupacijo le 1 v Sarajevu, leta 1881 jih je bilo 6, leta 1891 12, leta 1901 pa 24. Razum možkih delujejo tudi 4 ženske zdravnice (dr. Gisela Kuhn, dr. Teodora Krajevka, dr. Hedvika Olszewska in dr. Bohuslava Keck). Z ženskimi zdravnicami se je posebno ustreglo mohamedanskemu ženstvu, ki se že vsled korana ne smejo pokazati možkemu zdravniku. Tudi število porodov se je pomnožilo od 51.034 leta 1886 na 61.744 leta 1892. Najhujše so razsajale pred zdravstveno reorganizacijo v Bosni in Hercegovini koze. Skoraj polovica starejših ljudi je kozavih. Koze so pobrale več žrtev kot vse druge epidemične bolezni skupaj. V letih 1888 in 1889 je še zbolelo 27.717 oseb ter jih je umrlo 5048. Leta 1895 pa sta bili deželi že popolnoma prosti koz. K temu je poglavito pripomoglo cepljenje koz, čemur se je v začetku prebivalstvo fanatično upiralo, pozneje pa uvidelo korist te moderne iznajdbe ter se ji dandanes rado podvrguje. Tudi drugim sanitarnim uvedbam se ne upira, od česar ima le samo koristi. Posebno pažnjo obrača zdravstveni svet vsakoletnim romanjem v Meko, od koder se je poprej zaneslo največ nalezljivih boleznij v deželo.

V Opatiji je bilo navzočih dné 25. febr. 1852 tujcev; od 1. septembra lani pa Ali 25. pr. m. skupaj 8147 oseb.

Zanimiva poročna obravnava bo v Celovcu dné 11. in 12. t. m. Pred porotniki bo stal kaplan Tomaž Mašek, obtožen tatvine in poskusnega zastrupljenja svojega župnika. O tej stvari smo poročali svoj čas.

Naval na češko hranilnico v Pragi pa traje dalje. Dne 1. t. m. n. pr. je bilo izplačanih 587 vlagateljem 928016 K, vložilo je 183 oseb 31810 K.

Književnost.

„Slovenska knjižnica“. — Razposlali smo prvo knjigo „Križarjev“ kot 115—120 snopci. Obsega 489 strani v obliki „Quo Vadis?“ na lepem papirju in lični obliki. Cena naročnikom 90 kr., v razprodaji 1-20. — Druga knjiga bo precej obsežnejša.

Aleksandrov. — Pesmi in romance. Ljubljani 1903. Založil L. Schwentner. Sliki pesnikovo. Cena: broširane K 3-50, po pos. K 3-70; elegantno vezane K 5—, po pos. K 5-20.

Zapiski mladega potnika.

(Dalje.)

Piše B. V.

Sledeče tri manjše slike niso tako velikega pomena in sploh ni bila srečna misel po teh priprostitih prizorih slikati prizore s tako množico oseb. Težnja Michelangela, povsodi povdarjati lepoto nagega telesa, je odvzela poslednji sliki, kjer nagi sinovi Noetovi pokrijejo pijanega očeta, vsak smisel. Remek dela so tudi prizori predstavljajoči umor Kajna, Amona na križu, železno kačo ter Judito z glavo Holoferna v roki, ki se nahajajo v štirih ogelnih zaklinkih. Prizori na stropu so tako veličastni, da ne ostane mnogo časa za te stranske slike, in šele ko nas vrat boli od večnega iztezanja, lotimo se teh. Isto velja o rodbinah, možeh in ženah v lunetah nad polukrožnimi okni. To so predniki Kristovi, ki pričakujejo Odréšitelja. Beda in zasledovanje židovskega roda, ko so imele oblast nad njim tuje sovražne dinastije, podajajo dovolj priložnosti slikati različne duševne afekte; nekatere skupine tarnajo in žalujejo nad krivicami, ki se jim dogajajo dan za dnevom, druge so mirnejše in Bogu udane, ker upajo, da ni več daleč odrešenja dan. Dočim nam predočujejo te skupine trpljenje celega naroda, anonimne množice; odkriva Michelangelo v prerokih in sibilah duševne boje različnih naboženskih reformatorjev in žen, ki pišejo in čitajo v knjigi usode. Vse ono, kar pretresa dušo teh prerokov, ni samo zarisan v fizijognomiji, temveč mnogo plastičneje izraženo v sifovitih kretnjah, ki dopolnjujejo na občudovanja vreden način psihični boj.

Jeremija je zatopljen v temne tužne misli, mogočno veliko glavo ima naslonjeno na desno roko, — skrajna melanholija in potrnost je razlita po zamišljenem obrazu, bela brada mu sega do prsi. On je od vseh prerokov najbolj prešinjen od globokega verskega čustvovanja. V njegovih

resnih in trdih potezah je čitati vse trpljenje, katero razsaja v njegovi duši. On pozna vso neizmerno nesrečo in preganjanja, ki čakajo sinove Izraela, ker niso bili poslušni Gospodu vojnih trum. To ni mož, ki bi z dejanjem rešil svoje ljudstvo, to je globok duh, ki je izkusil mnogo prevar. Negibljivost je tu ravno nasproten pripomoček v dosego plastičnega izraza največje otožnosti. Ezekijel je pač mož povsem drugega kova.

Nenadoma se je obrnil k angelju, kakor da bi ga imel vprašati, in s tako silo, da vihra kos plašča v zraku in da mu je padel iz rok popisani pergament. V njegovem duhu zablisne Božja resnica, ki ga povsem pretrese. Tak je moral biti, ko mu je Gospod razodel novo prerokbo. Moško lepa in izrazita je glava Joela. Vsakega občara to široko, visoko skoraj do temena segajoče čelo, obrobjeno od dolgih belih kodrov. Z največjo pozornostjo čita dolg kos na pol zvi-tega pergamenta. To je mož, ki se mnogokrat ne more ovladati in ki zabrusi ljudstvu rad žalostno resnico v obraz, ako je prišel do spoznanja, da se ne moti. Mirno brez vsakega ganjenja lista v knjigi življenja Zaharija, častitljiv plešast stavec z dolgo belo brado. To je prorok in socialen reformator, ki kliče Židom na Gospodovo povelje: »In ne zatirajte vdove, sirote, tujca in siromaka«. Plašč ovija v širokih gubah život proroka, ki je prorokoval, da nekega dne Odréšenik prijaha na oslici sedeč v Jeruzalem.

Gospod, ki se jezi z velikim srdom nad bogatimi narodi, kakor piše sin Barahijev sam, mu velevala, da naj štiti one, koje tare beda in ki so zatirani. Židje pa so imeli srca trda kakor kamen in ga niso poslušali. Zaman je bila njegova borba s sebičnostjo in samopašnostjo. Novo resnico razkrije angelj Jezaiji, ki je zatvoril knjigo, in ga poslušala premišljujoč in preudarjajoč. Danijel je lep mož, katerega prešinja Božji navdih in mladeniška gorečnost, ki še hlasta po idealih. Ves je zamaknjen v to, kar piše. — To ni mož, ki je vzrastel v puščavi, temveč ki je bil vzgojen na dvoru

babilonskega kralja. Življenje na razkošnem dvoru ga ni uglasilo, ali ni učinilo iz njega dvorjana. Potegoval se je z zaljo in bogaboječo Suzano, katero sta zalezovala kopajoč gla so se v sadnem vrtu ona dva starca in židovski starešini, in vstal je proti njima, zagovarjajoč obtoženo in razkrinkajoč vso zlobo starcev. Tolikokrat so italijanski slikarji slikali Suzano v kopeli, posebno Beatečani so prav po nepotrebem izrabljali ta lascivni sujet, ali nikdar se niso lotili mladega Danijela.

Poslednji izmed prerokov je Jona. Bog mu je ukazal, da naj pridiguje v Ninivah, v Jopi je dal lastniku broda voznino in vstopil. Morje blizu Jafe je nagajalo že ob onem času potniku kakor dandanes. Huda nevihta je razburkala morje. Mornarji so vrgli Jona kot žrtev v morje. Jona je pa bil v ribjem trebuhu tri dni in tri noči, dokler ga ni izbljuvala na kopno. Ta moment, ko zagleda Jona zopet svetlobo dneva, nam je predočil Michelangelo. Otrpneli so mu gigantski udje, ali trenutek pozneje bode ta Jona poseblejna energija, ki se ne ustraši pred onim od Boga naloženim delom, in spreobrne mesto, ki je »tri dni hoda veliko.«

Nekoliko težko je razumljivo, iz kakega nagiba je posadil Micheangelo poganske sibile sredi židovskih prerokov. Tudi one so imele slično nalogo kot preroki, ali nikakor niso bile tistega globokega etičnega pomena za poganstvo in njihova dolžnost ni bila, pripravljati ljudstva na ono dobo, ko pride oni, ki odreši svet. Duh rinascimenta je že preveč prodir v umetnost, da bi ga mogel Michelangelo v sikstini povsem prezirati in nekoliko poganskih elementov njegovih sodobniki tudi tukaj niso smeli pogrešati. Med tremi mladimi sibilami je brez dvombe najlepša delfijska. Ta mili ovalni klasično pravilni obraz gleda s svojimi vprašajočimi očmi v nedogledno vsemirje; ona pomiluje nezgode, ki pretijo človeštvu in ki so njej znane. Temni kodri plapolajo po zraku in jak veter napihuje ohlapno obleko. Z zalito levo roko drži pergament, kakor da bi hotela braniti,

Wilhelmov zeljiščni sok

že dolgo let priljubljen

sok proti kašlju

1 steklenico K 2-50,

poštni zavoj = 6 stekl. K 10

franko na vsako avstro-ogersko pošto razpošilja

Fran Wilhelm, lekarnar

c. kr. dvorni zalagatelj

v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Dobiva se v vseh lekarnah.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno.

Odlikovana krojaška delavnica

Ant. Krusič

krojaški mojster v Vrtni ulici št. 26.

Priporoča se slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. Ima bogato zalogo vsakovrstnega blaga za vse letne čase in vsak stan. Gotove obleke lastnega izdelka kakor tudi površne suknje itd. Cene zmerne.

Na zahtevo gospode z dežele sem vedno na razpolago ter tudi postrežem osebno z uzorci na njihovem domu.

C. kr. privil.

civilna, vojaška in uradniška krojačnica

M. Poveraja v Gorici

na Travniku št. 5.

Se dobivajo vsakovrstna moderna sukna kamgarn, piquet lastink, adria, ševjet itd, blaga iz avstrijskih in inozemskih tovarn ter gotove obleke, perilo vseh vrst in spadajoče priprave k paradnim oblekam za vsaki stan. Blago na meter in gotove obleke se prodajajo tako po ceni, da je z mojo trgovino nemo-goča vsaka konkurenca.

Obleke vsake mode od 5 do 9 let K 5-40 in višje

9	15	8-50
15	dalje	15-
vrhne suknje vsake mode		24-
za častito duhovščino		28-
hlače		5-

Haveloke in sobne plašče 15 K naprej.

Za dame in gospice:

Haveloke	25 K
Sako in pelegrine	9

V slučaju da se kaj ne dobi v zalogi po zahtevi, se izvrši točno po naročilu.

Razprodaja dežnikov!

Dobroznani vinski cvet

„Ancora“

ki služi pri pretakanju vina, se prodaja samo v mirodilnicah

Ant. Mazzoli — Gorica.

Zahvala.

Ob bridki izgubi ljubljenega očeta in soproga

Franca Lenarčiča,

užitniškega uradnika,

kateri je po dolgi in mučni bolezni izdihnil svojo blago dušo dne 27. februarja, bili so nam dokazi prijaznega in naklonjenega sočutja v veliko tolažbo.

Stejemo si zategadelj v dolžnost, izreči tem potom svojo iskreno zahvalo gg. c. kr. uradnikom, c. kr. fin. komiserju, c. kr. fin. stražnikom, c. kr. orožnikom, udom »Narodne Čitalnice« posebno pa gg. Iv. in Fr. Miklaviču, A. Juretiču, g. Vyzoreku užit. uradniku v Tolminu, kateri so bili blagemu pokojniku v pomoč, in nam ob smrti v tolažbo ter vsem blagim Kobaridcem, ki so izkazali pokojniku zadnjo čast do groba ali nam na kakoršenkoli način izkazali svoje dobrodejno sočutje. Bog povrni!

V Kobaridu, 2. marca 1903.

Ema,
Marija, } hčeri.

Matilda Lenarčič, soproga.

bi kdo izvedel tam napisane tajnosti. Z desnico pa si poravnala rob plašča v nedosežen gubosklad. Libijski si je črnilo afrikansko solnce polt. Kažoča gledalcu hrbet obrnivši s prtom ovito glavo na levo je vzdignila z njema rokama foliant z lahkoto, kakor da bi bil pero. Eritrejska sibila je močna mlada žena s topim nosom in povsem neuhovilitimi potezami, kakor da bi se bila fiziognomija lepim udom na ljubo povsem in očitno zanemarljalo. Kumejska sibila je plečata starka z mišicami atleta, po knjigi lista, v kateri so zabeleženi vsi važni dogodki rimske države. Ves strop je veliki Firenčan sam slikal, pomagačev ni maral, nikdo ni smel v kapelo, dokler ni bila dovršena. O delih Rafaelovih sodi on ostro in nepravično, da uničevalno, in najbrže je bil srečen, ko je Rafael vztrepetal, vstopivši v sikstino. Bolehnega telesa je dovršil strop, bil je izmučen od vseh teh naporov; sam pravi, da je bil sključen kot sirski lok in da so mu s kista kapljajoče barve pisano zamazale lice.

Velike razpoke kazijo strop, ki je pa vedno bolj ohranjen nego poslednja sodba na oltarski steni, ki je povrh še napuščena in radi tega še bolj izpostavljena dimu sveč, ki so se našigale na oltarju. To je bil pravi sujet kakor prikrojen velikemu Firenčanu, ki je imel dovolj priložnosti, stokrat ponavljati problem o v urnem silovitem gibanju se nahajajočega, padajočega in se zvijajočega telesa. Osem let je slikal to steno, nikdo ni imel pristopa v kapelo; nekdanj je padel z odra na tla in se ranil, zdravnik je moral zlezti skozi okno v kapelo, ker so bila vrata zatvorjena. Z lapidarnim stavkom bi se dalo delo najbolj karakterizovati. Slikal je na to steno Dantejevo božansko komedijo. Njegov duh je bil soroden Dantejevemu, in v samotni noči mu je bila komedija najljubše čtivo, znal jo je bojda na pamet. Spodnji del, ki odgovarja Dantejevemu peklju, očara najbolj ogledovalca. To sta dva klobčiča golih možkih teles. Haron vozi hudodelnike v svojem čolnu po Aherontu v pekel;

strašna gneča je v čolnu, brodar maha z veslom, tako da je že opasno suvanje z nogami in rokami. Neka nepremagljiva sila učinkuje. Pogubljeni drviyo navzdol, nikak odpor ne pomaga, in oni so si tega svesti. Ta ali oni že trešči s celo svojo težo na kup gagajoče človeške zalege, vse frča in pada po zraku. Angelji v sredi na oblakih oznanjajo z dolgimi trobentami vstajenja dan. Divno je slikan neki pogubljenec v bližini angeljev, katerega vlečejo satani navzdol in ki si zakriva obraz z roko v blazni bojazni in strahu. Krist, ki sodi svet, se mi pa nikdar ni prikupil. To je mišičast atlet, nikakor pa Krist, ki živi v naših dušah. On je neusmiljen sodnik, ki nikomur ne odpušča in ostro kaznuje krivca. Možje, ki ga obkrožajo, so sami nadčloveki, sami polubogovi, ki niso niti krotki niti usmiljeni niti miroviti. To so titani ali nikakor ne ljudje, ki bi bili dovzetni za nauke Galileja. Michelangelo sam je bil tak titan in hotel je ustvarjati same titane. Iz ust nekega Nemca sem čul, da je Michelangelo nemškemu čustvovanju mnogo bližje nego Rafael. To ni neverjetno. Nietzsche-jev nadčlovek ima v sikstini sto za nekoliko vekov starejših bratov po krvi, in morda ni pretirano trditi, da je Michelangelo ustvaril nadčloveka in ne oni polublazni Nemeč. Slovanski narodni duši ostane veliki Firenčan na veke tuj in nerazumljiv. Za onega, ki je slikal atletičnega Krista, ne eksistuje, kakor pravi neki izborni kritik, pohlevnost in tiha potrpljivost. Prepada, ki loči polnokrvnega Slovana od najgenijalnejšega Italijana, ni mogoče premostiti. To, kar je prvemu največja krepost, je drugemu v zasmeh. Dva povsem različna sveta si stojita nasproti. Michelangelova umetnost je le za pest izvoljencev kakor Dantejeva »Božanska komedija«. Prvo le zanimajo titani, ki so sami brez tuje pomoči sposobni izvrševati titanska dela, ki zaničujejo širše mase in mislijo, da ni nič lažje nego pogrešati te golazni. Tolstoj, katerega je vključ nekaterim zmotam vendar treba prištevati največjim slovanskim duhom, je pa ravno na-

sprotnega mnenja. Na neštevilnih bojiščih ni zmagal Napoleon, temveč posamezni molekuli, vojaki, anonimna množica je zmagala in bila pravi prouzročitelj vseh heroičnih dejanj. Michelangelo kakor tudi mnogi drugi ne stopijo nikdar s svojega visokega podstavka na tla. Ves rinascimento je imel povsem aristokratski značaj in njegova umetnost je bila tudi skozi in skozi aristokratska. V nekaterih severnih in srednjeitalijanskih mestih je ob času najsijajnejšega razvitka sicer umetnost prodrla v vse sloje; plemenitaši, cerkveni dostojanstveniki, meščani, trgovci in obrtniki vsi so imeli nepokvarjeni umetniški okus in zdravo sodbo o vsakem umotvoru; ali to je bilo le začasno, in to dejstvo nas ne sme motiti. Ko je zmagalo demokrasko naziranje, je bila ta umetnost množici nepristopna in brezkoristna, ker je bila preponosna, da bi vstopila v hišo kmeta in delavca, ki za njo vključ tisočletni toli hvalisani kulturi nista bila godna. Skratka, to ni bila ljudska umetnost, ker ni upoštevala temveč prezirala množico.

Sličen gigantom, katere je izklesalo Michelangelovo dleto in naslikal njegov kist, je bil on sam. On ni bil zemljan, temveč v Olimpu je bil doma. Radi tega je prišel tolikokrat z realnim svetom v navskrižje. Jedin, ki ga je povsem razumel, je bil papež Julij II., to je bil samozavesten, smel kremenit mož. Kolikokrat je bil papež ošteval, kolikokrat je zavladal brezkončen grad v duši umetnika proti papežu, ki nikdar ni odjenjal, temveč skoraj vedno dosegel, da mu je bil titan pokoren in izvrševal njegova povelja. Le on je vedel izkoriščati njegov genij, ki je mnogokrat mrzličnourno in neutrudljivo delal, da je padel od utrujenosti z odra in se potem udal dolgo neplodni brezdelnosti.

(Dalje pride.)

Da se v najem

nova, enonadstropna hiša št. 43 v Ajdovščini. Hiša je ob glavni cesti, tik glavnega trga. Pripravna je za vsako trgovino ali obrt. Ogleda si jo lahko vsak ter se lahko tam pogodi radi najemnine.

Hiša na prodaj

v delu mesta pod Kostanjevico,

na prometnem kraju, posebno z otvoritvijo nove železnice, — primerna za trgovino; cena jako nizka. — Kje, pove upravništvo.

Razpis natečaja!

Podbrdom pri Tolminu zidalo se bode novo poslopje za dvorazredno ljudsko šolo.

Troški so proračunjeni na 20.000 K. Načrti in podrobni proračun stroškov so razpoloženi pri podpisnem uradu ob uradnih urah do 16. marca t. l.

Ponudbe, katere naj se primerno naslovi in katerim naj se priloži varščino 5% (t. j. 1000 K.) proračunjenega zneska, določje naj se podpisnemu uradu najkasneje do vštveši 16. marca t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Tolminu,
dne 24. februarja 1903.

Predsednik:
Prinzlg s. r.

„Goriška ljudska posojilnica“

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Nadželstvo in nadzorstvo je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2%. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po 5%. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojila: na vknjižbe po 5 1/2%, na varščino ali zastavo 6%, na menice 6%, s 1/2% uradnino. Glavni deleži koncem leta 5 1/2%.

Stanje 31. dec. 1901. (v kronah): Olanov 1819 s 7992 deleži po 20 K = 158.640. — Hranilne vloge 1.918.965. — Posojila 1.379.219. — Vrednost hiš 142.643 (v resnici so vredne več). — Rezervni zalog 63.014.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Naznanilo.

Podpisani si usoja naznanjati slav. občinstvu, da dokler ni pripravljen fotogr. atelie v mestu, imam na svojem stanovanju delavnico in pomočnika, da bodem lahko sam potoval po okolici ter sprejemal naročila ter ista izvrševal v kolikor mogoče najkrajšem času.

Priporočam se slav. občinstvu za naročila na vsa v fotogr. stroko spadajoča dela. Priporočam velike fotografije povečane do naravne velikosti enobarvne, in v naravnih barvah, kakor tudi na platno z oljnatimi barvami.

Nadalje fotogr. na porcelanasto in stekleno posodo, na porcelanaste plošče za nagrobne spomenike itd. Fotogr. na papir, platno, žido, les, na podvratne igle za ženske in možke, na zapestne gumbe itd. z zlatimi ali tudi z double okovi, ter majhne fotogr. v obliki pisemskih znamk, po vsaki novi ali stari fotografiji.

Posebno pa priporočam krasno dovršene razglednice najnovejše vrste, kakoršnih še do sedaj ni bilo po deželi; za manjše občine tudi samo po 500 kom.

Vsako naročilo pismeno ali ustmeno izvršim takoj ter pridem fotografirat na dom brezplačno.

Dokler ne naznanim v časopisih svojega prihodnjega stanovanja in atelieja, naj se vsako naročilo naslovi: Gorica, Št. Peterska ulica 48.

Se spoštovanjem se priporočam udani

Fran Wels
fotograf.

